

8^e Post O.N.S. Meeting

Unraveling the mystery of the CYP450 pathway

Sophie Bunskoek,
Verpleegkundig specialist,
Medische oncologie,
UMCG

Wie heeft veel te maken met cytochroom P450
(CYP450) enzymen bij dagelijkse
werkzaamheden?

Wat zijn enzymen?

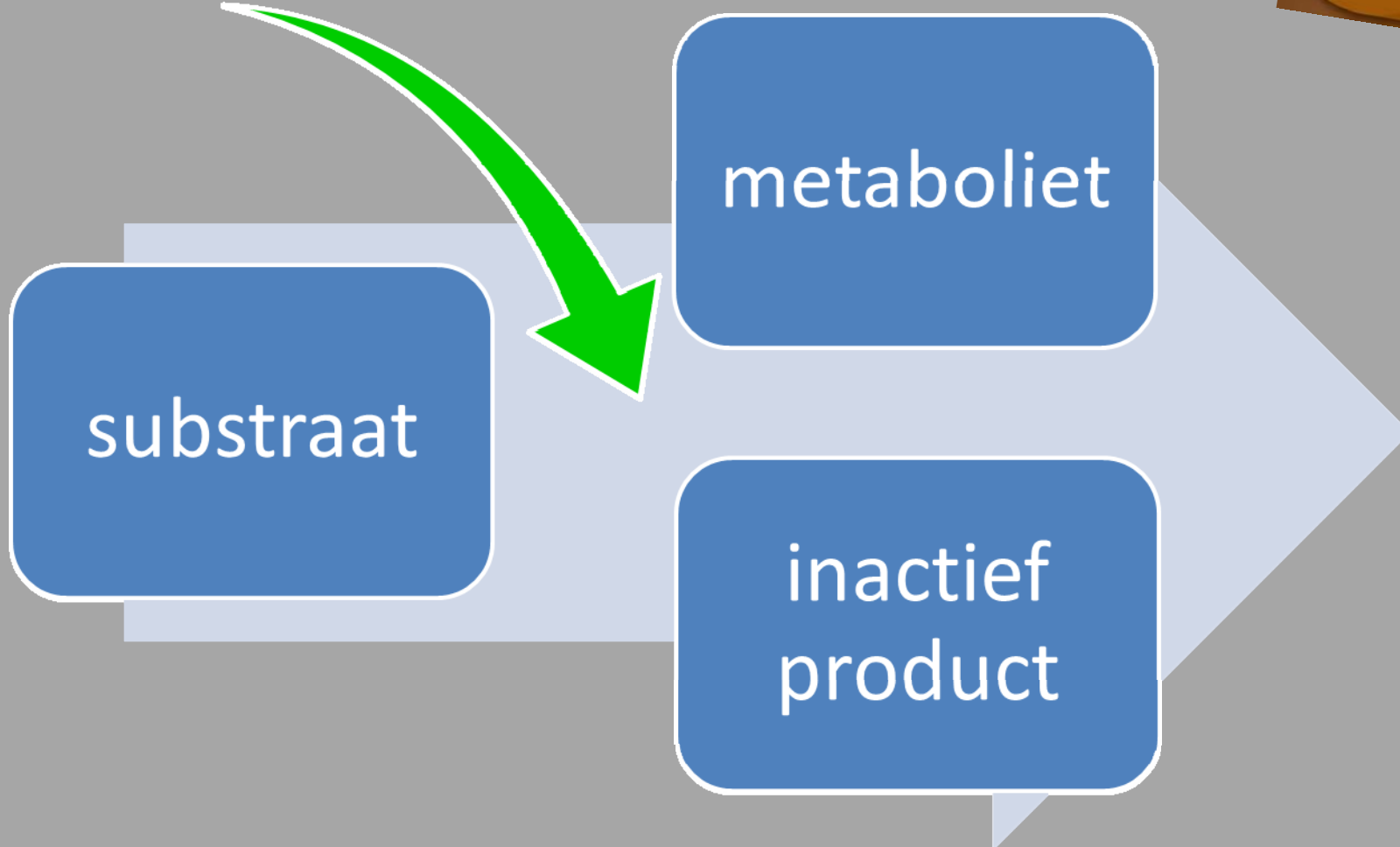
- Eiwitten
- Biochemische katalysatoren die belangrijke rol spelen bij stofwisseling en spijsvertering
- Specifiek; ieder substraat heeft eigen enzym
- Gemaakt i.o.v. genen

CYP450 enzymfamilie

- Cytochromen -> ijzerbevattende enzymen
- Metabolisme van ingeslikte en geïnhaleerde substraten
- Met name in lever en dunne darm
- Betrokken bij >90% van medicatie metabolisatie

CYP450

Relevante CYP450 familieleden

- CYP2C9, CYP2C19
- CYP2D6
- CYP3A4

Fases van metabolisatie

Doel: biochemische verandering
->wateroplosbaar maken

- Fase I: activatie of inactivatie
- Fase II: detoxicatie
- Fase III: transport

Beïnvloedende factoren werking CYP450enzymen

1. Fysiologische

2. Genetische (farmacogenetica)

Fysiologische factoren

- **M**edicatie
- **A**lcohol
- **L**eef­tijd
- **L**ever­ziekten
- **E**rfelijkheid
- **R**oken
- **D**ieet

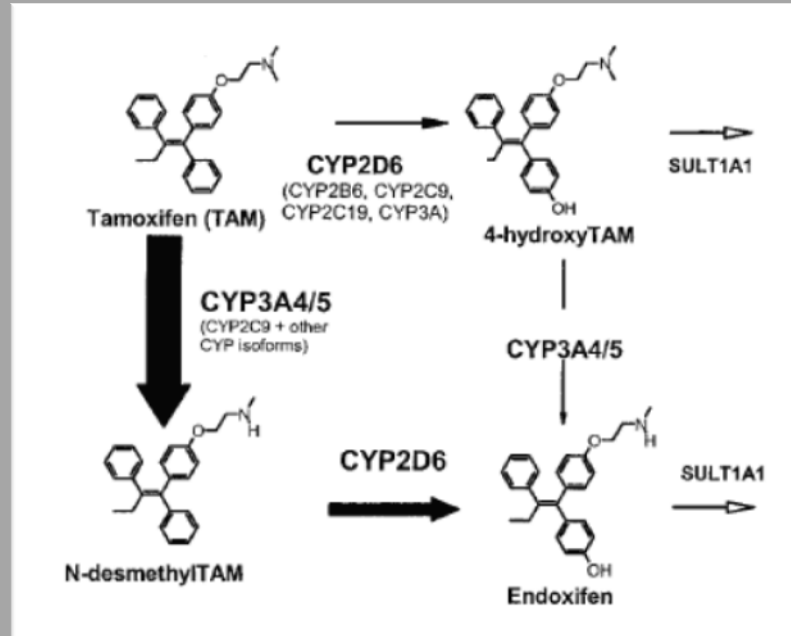

Farmacogenetica

Genotype	Fenotype
Homozygoot “wildtype” (twee normale allelen)	Normaal metabolisme
Heterozygoot (1 normaal allel + 1 mutant)	Minder goed metabolisme
Homozygoot mutant (2 gemuteerde allelen)	Slecht metabolisme

Relatie effectiviteit tamoxifen en genotype?

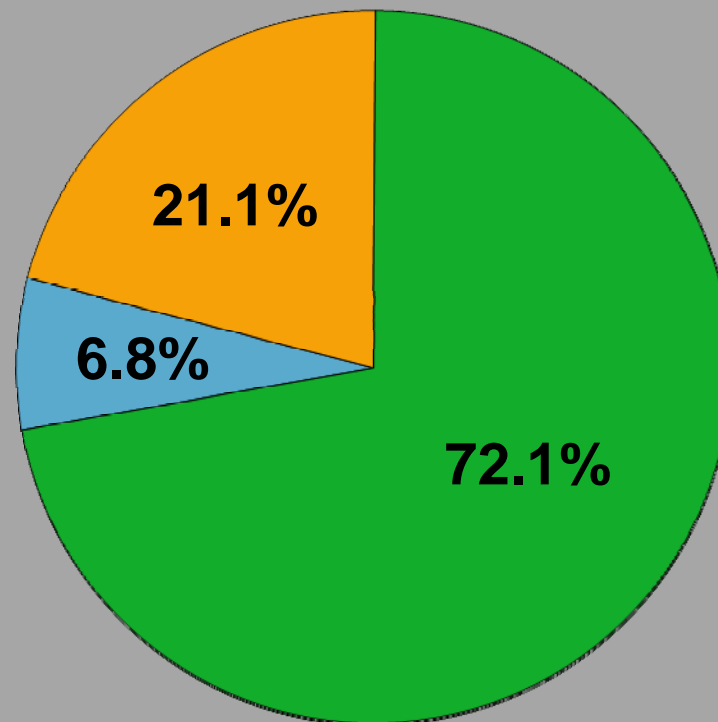

- afhankelijk van CYP2D6 genotype
- omzetting van tamoxifen in werkzame stof endoxifen: via CYP2D6
- meer endoxifen, meer bijwerkingen

CYP 2D6 mutaties

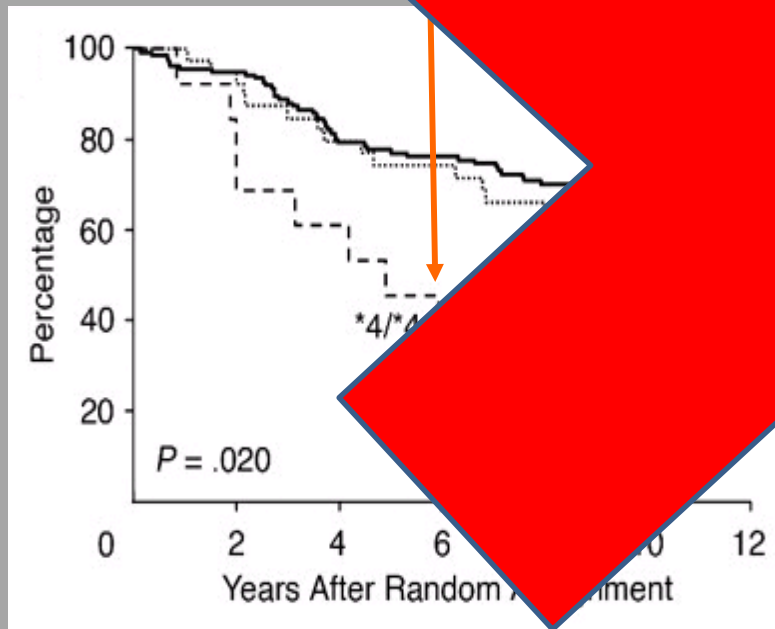
- CYP 2D6 genotype bepaalt tamoxifen omzetting en bijwerkingen

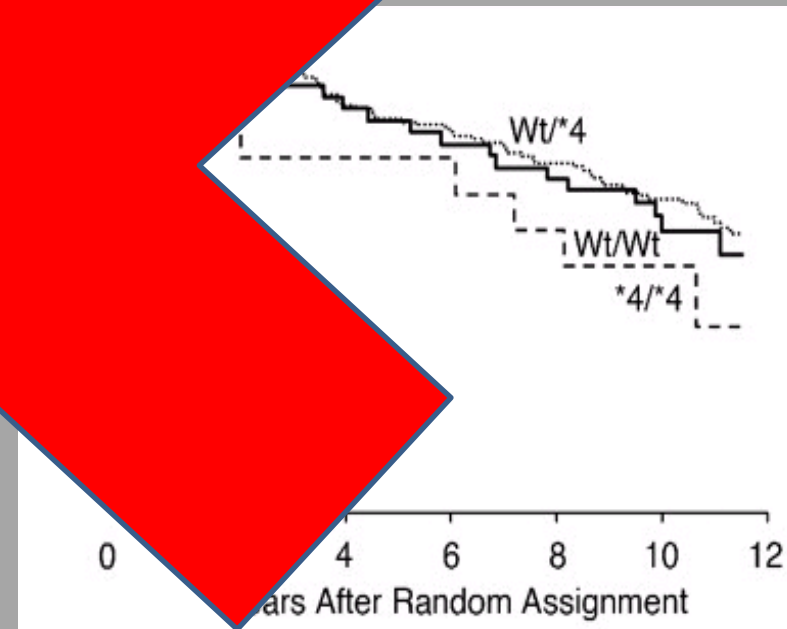
- *4/*4: endoxifen verlaagd
- Wt/*4
- Wt/Wt: endoxifen normaal

Bijwerkingen bepalen effect?

Meer opvliegers, betere overleving

Disease Free

Overall Survival

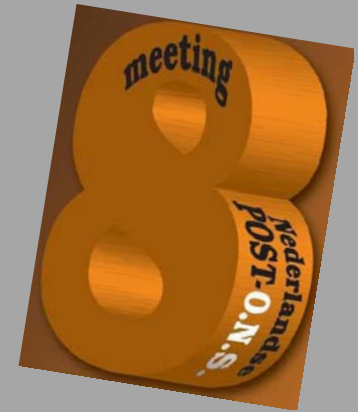
Recente publicatie

Lack of Correlation between Gene Variants in Tamoxifen Metabolizing Enzymes with Primary Endpoints in the ATAC Trial.

Rae JM, Drury S, Hayes DF, Stearns V, Thibert JN, Haynes BP, Salter J, Pineda S, Cuzick J, Dowsett M. University of Michigan, Ann Arbor; University of Michigan; Royal Marsden Hospital, United Kingdom; Breakthrough Breast Cancer Research Centre, United Kingdom; Johns Hopkins University; CRUK Centre for Epidemiology, Mathematics and Statistics, United Kingdom

Farmacokinetiek

Wat doet het lichaam met een geneesmiddel?

1. Absorbsie
2. Verdeling
- 3. Metabolisme**
4. Excretie

Medicatie interacties

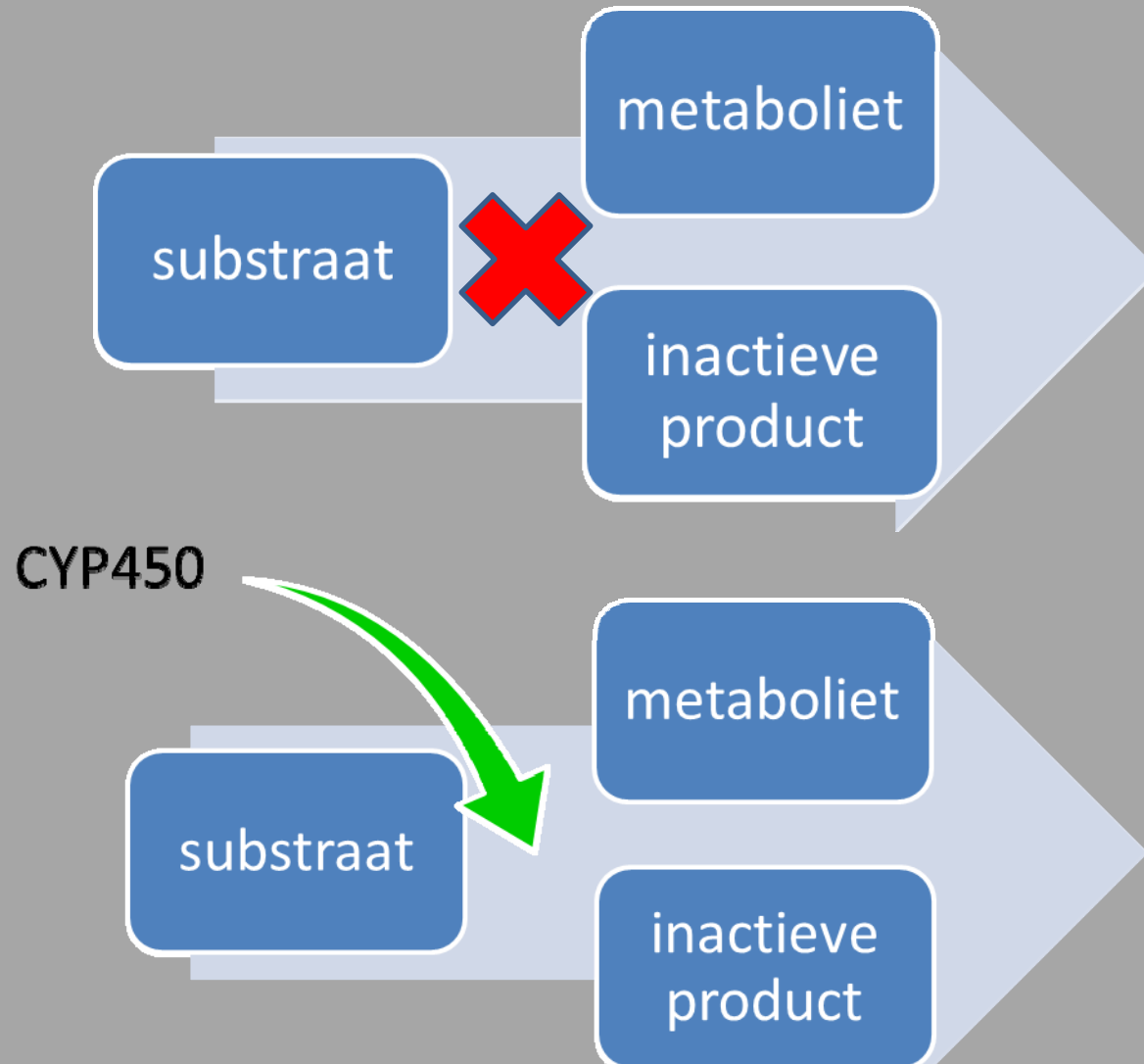

Farmacokinetische begrippen; metabolisme

- Substraten; geneesmiddelen die door CYP 450enzymen worden gedestabiliseerd
- Inhibitors/Remmers; binden met hoge affiniteit aan CYP450 enzymen
- Inductoren/Activeerders; verhogen expressie CYP-enzymen

Substraat

Inhibitors (remmers)

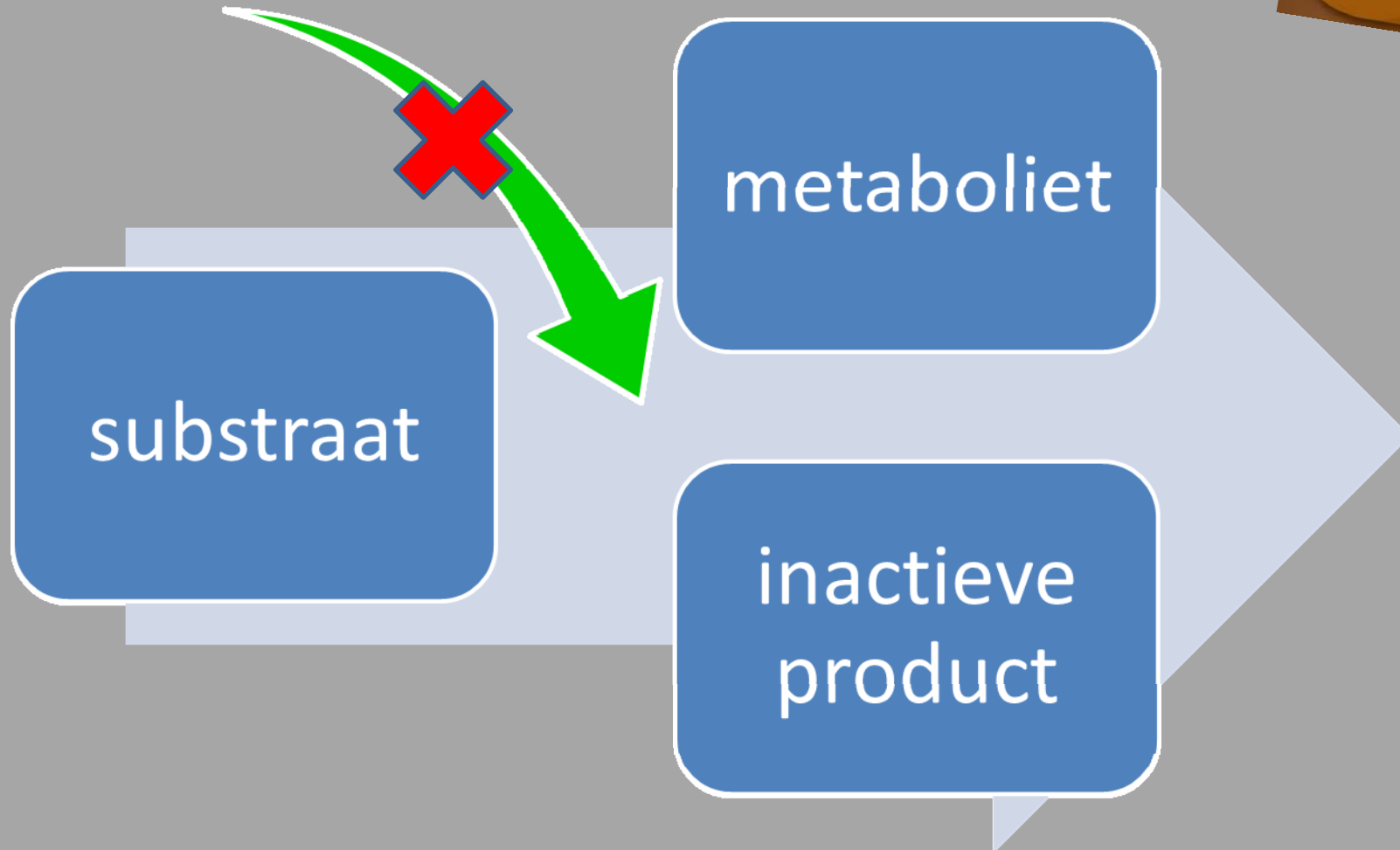
Belemmeren de afbraak van substraten

Gevolg:

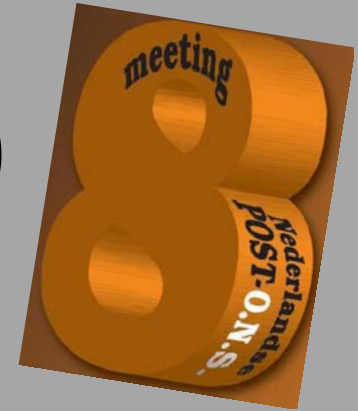
1. Verhoogde medicatiespiegels (meer toxiciteit)
2. Onderdosering (minder actieve metabolieten)

Inhibitor

CYP450

Inductoren (Activatoren)

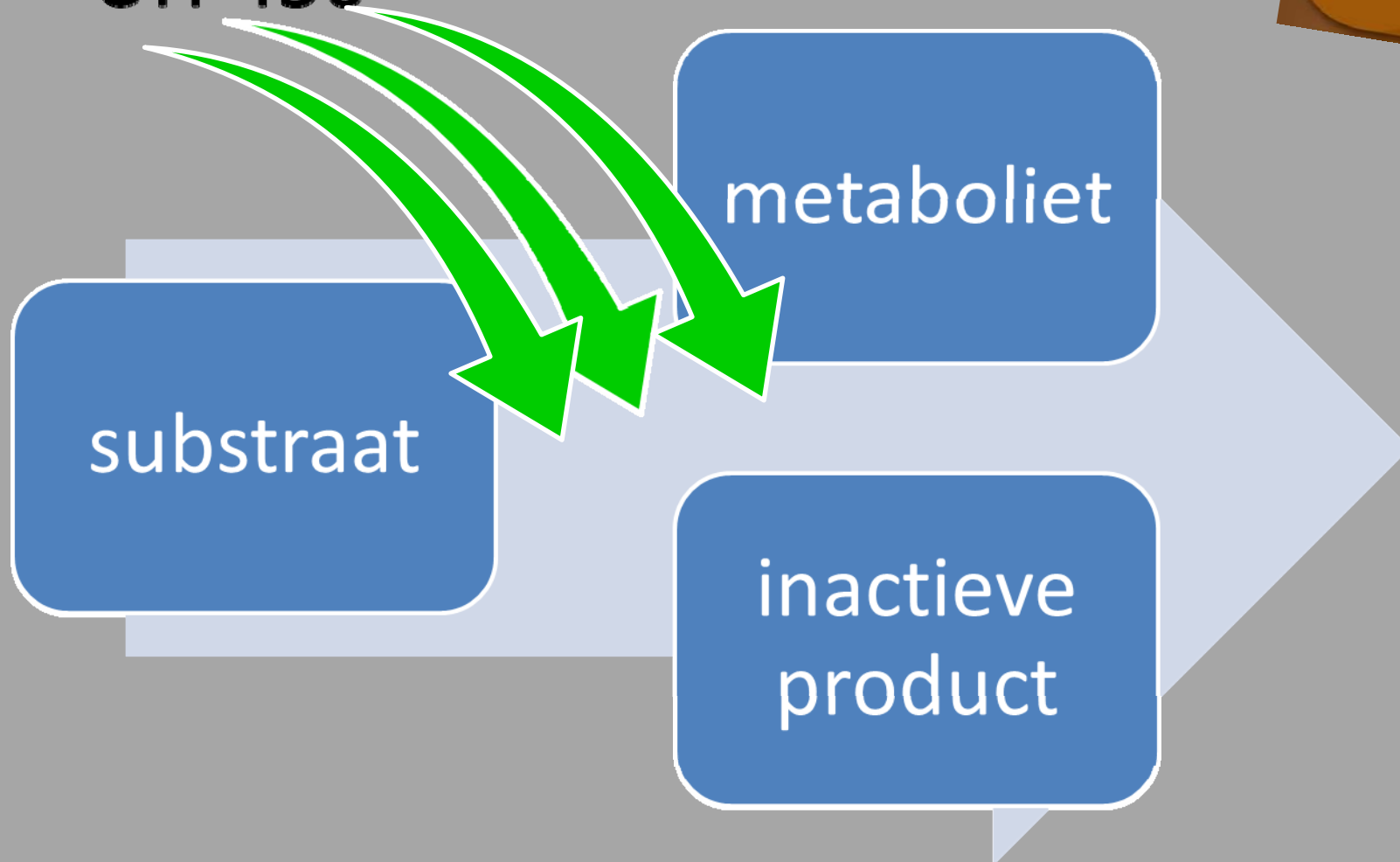
Verhogen enzymactiviteit

Gevolg:

1. Snelle hogere spiegel van actief metaboliet
(meer toxiciteit)
2. Versnelde afbraak van substraten
(onderdosering)

Inductor

CYP450

Voorbeeld

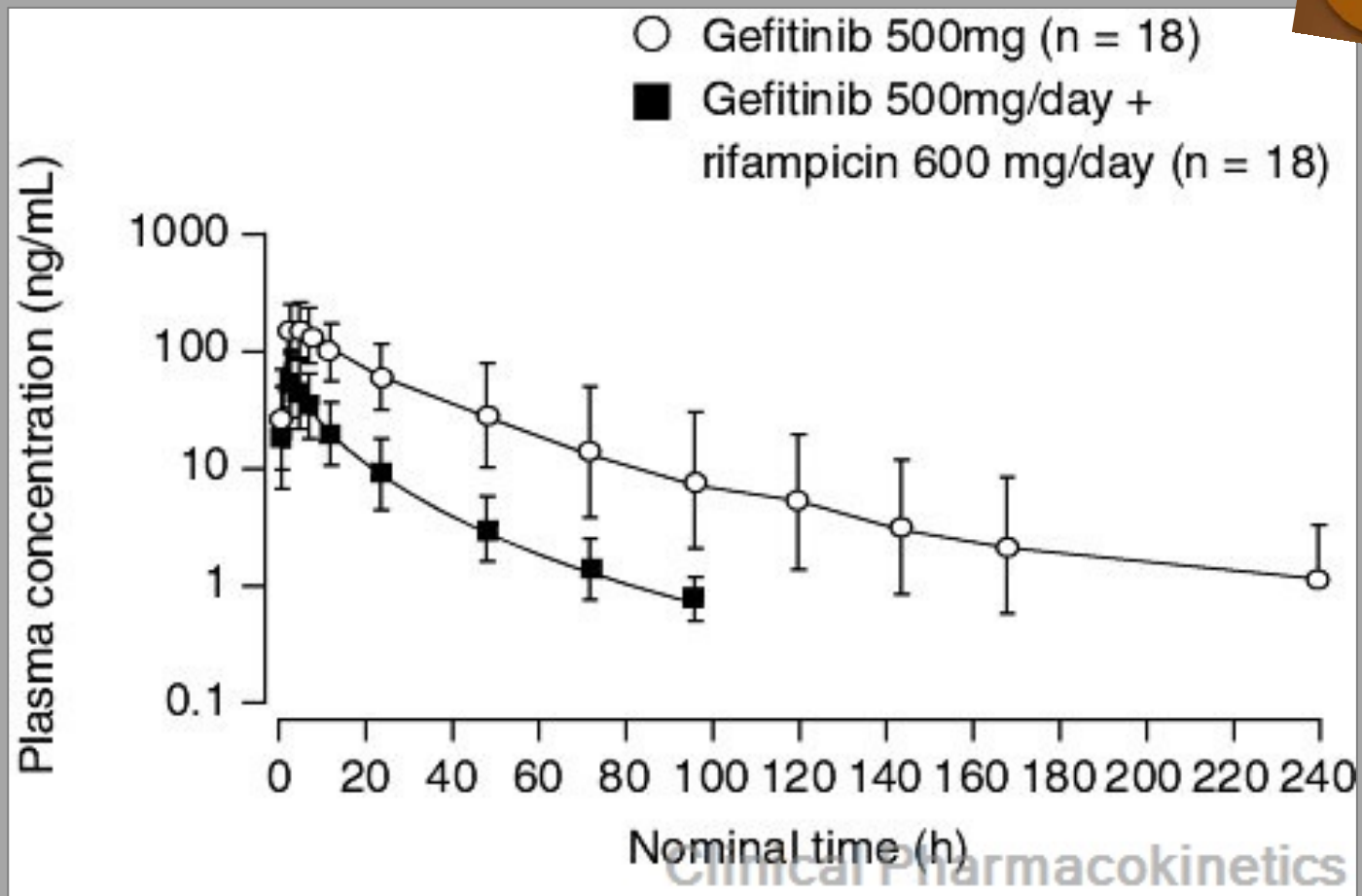

CYP450 enzym	Substraat	Inhibitor	Inductor
3A4	Amlodipine Atorvastatine Glivec Tamoxifen	Erythromycine Grapefruitsap	Carbamezapine St Janskruid Dexamethason

<http://www.medicine.iupui.edu/clinpharm/DDIs/ClinicalTable.asp>

[Farmocotherapeutisch Kompas](#)

Interacties tussen Gefinitib en Rifampicin

Everolimus/Afinitor en hypercholesterolemie

- mTORinhibitor
- Bijwerking is hypercholesterolemie
- Simvastatine is ook substraat van CYP3A4

Conclusies uit literatuur

- Ontbreken van gerandomiseerde studies
- Complexe processen beïnvloeden data

The mystery of the CYP450 enzymepathway

- Verantwoordelijk voor > 90% van medicatiemetabolisme
- Afh. van fysiologische en genetische factoren
- Medicatie-interacties door:
  - Competitie tussen substraten
  - Activatie en Remming (inducers en inhibitors)
- Gevolg:
  - Over- of ondermedictie

Betekenis in de praktijk

- Bij voorschrijven rekening houden met interacties
- Bij toxiciteit denken aan meer/minder actief CYP450 enzymssyteem door fysiologische processen dan wel door genetisch profiel

Tot slot

- Patient voorlichten over interacties met andere medicatie, maar ook voeding.
- Up to date blijven!

Achtergrondinformatie

Berg, A.O. et al

Pharmacokinetic drug interactions of gefitinib with rifampicin, itraconazole and metoprolol. Swaisland HC, Ranson M, Smith RP, Leadbetter J, Laight A, McKillop D, Wild MJ.